
Spis treści

WSTĘP	11
TABLICA CHRONOLOGICZNA	15
CHARAKTERYSTYKA EPOKI	17
1. Spór o inwestyturę	18
2. Awiniońska niewola papieża	23
3. Biblioteki i skrytoria	26
4. Uniwersytety	28
5. Piśmiennictwo w średniowieczu	30
6. Katedry i scholastyka	34
7. Świat symboliczny	37
Kontynuacje i nawiązania:	
a) Umberto Eco, <i>Imię róży</i>	39
b) Hanna Malewska, <i>Kamienie wołać będą</i>	44
c) Zbigniew Herbert, <i>Kamień z katedry</i>	47
d) Donna W. Cross, <i>Której imię wymazano</i>	49
e) Mika Waltari, <i>Mikael</i>	52
f) Sigrid Undset, <i>Olaf syn Auduna</i>	53
g) Julian Przyboś, <i>Widzenie katedry w Chartres</i>	55
h) Tadeusz Różewicz, <i>Gotyk 1954</i>	56
i) Tadeusz Różewicz, <i>Drzewo</i>	57
j) Zbigniew Herbert, <i>Dawni Mistrzowie</i>	57
k) Zbigniew Herbert, <i>Wit Stwosz: Uśnięcie NMP</i>	59
l) Wisława Szymborska, <i>Miniatura średniowieczna</i>	59
POGLĄDY ŚW. AUGUSTYNA	62
O Augustynie: Henry Chadwick, <i>Augustyn</i>	69
Teksty źródłowe:	
a) Św. Augustyn, <i>Wyznania</i>	71
b) Św. Augustyn, <i>Soliloquia</i>	76
c) Św. Augustyn, <i>O państwie Bożym</i>	78
Kontynuacje i nawiązania:	
a) Henry Marrou, <i>Augustyn</i>	79
b) Carlo Cremona, <i>Augustyn z Hippony</i>	80

c) Daniel J. Boorstin, <i>Poszukiwacze</i>	82
d) Stanisław Grochowiak, <i>Św. Szymon Słupnik</i>	83
Słynne myśli św. Augustyna	83

BOECJUSZ – FILOZOFIA POCIESZENIA	88
O Boecjuszu: Bertrand Russell, <i>Mądrość Zachodu</i>	90
Teksty źródłowe: Seweryn Boecjusz, <i>O pocieszeniu, jakie daje filozofia</i>	92
Kontynuacje i nawiązania:	
a) Umberto Eco, <i>Sztuka i piękno w średniowieczu</i>	95
b) Daniel J. Boorstin, <i>Pociecha z przeszłości</i>	96
c) Teodor Parnicki, <i>Srebrne orły</i>	97
Słynne myśli Boecjusza	98

ARABSKA FILOZOFIA WIEKÓW ŚREDNICH:

AWICENNA – SCHOLASTYKA	100
O Awicennie: Bertrand Russell, <i>Mądrość Zachodu</i>	104
Teksty źródłowe: Awicenna, <i>Księga wiedzy</i>	104
AWERROES – MISTYCYZM	105
O Awerroesie: Henry Corbin, <i>Historia filozofii muzułmańskiej</i>	107
Kontynuacje i nawiązania: Teodor Parnicki, <i>Srebrne orły</i>	107

PANTEIZM ERIUGENY	112
O Eriugenie: Zdzisław Kuksewicz, <i>Zarys filozofii średniowiecznej</i>	114
Kontynuacje i nawiązania: Bertrand Russell, <i>Mądrość Zachodu</i>	115
Słynne myśli Eriugeny	117

ŚW. ANZELM Z CANTERBURY - OJCIEC SCHOLASTYKI	120
O Anzelmie: Wilhelm Weischedel, <i>Do filozofii kuchennymi schodami</i>	123
Teksty źródłowe: Anzelm z Canterbury, <i>Proslogion</i>	124
Kontynuacje i nawiązania: Richard W. Southern, <i>Kształtowanie średniowiecza</i>	128
Słynne myśli Anzelma	129

ABELARD – SPÓR O UNIWERSALIA	132
O Abelardzie: Adam Sikora, <i>Od Heraklita do Husserla</i>	137
Teksty źródłowe: Piotr Abelard, <i>Rozprawa o pojęciach ogólnych</i>	139

Kontynuacje i nawiązania:	
a) Étienne Gilson, <i>Heloiza i Abelard</i>	141
b) Daniel J. Boorstin, <i>Poszukiwacze</i>	143
c) Régine Pernoud, <i>Wędrowny filozof</i>	144
d) Helen Waddall, <i>Średniowiecze wagantów</i>	147
Słynne myśli Abelarda	149
MISTYKA ŚW. BERNARDA Z CLAIRVAUX	152
O św. Bernardzie: Bertrand Russell, <i>Dzieje filozofii Zachodu</i> ..	155
Teksty źródłowe:	
a) Myśli św. Bernarda – <i>Aniołowie</i>	157
b) Myśli św. Bernarda – <i>O rozumie i uczuciu</i>	158
c) Myśli św. Bernarda – <i>O miłowaniu Boga</i>	159
Kontynuacje i nawiązania:	
a) Marion Melville, <i>Dzieje Templariuszy</i>	159
b) Otto von Simson, <i>Katedra gotycka</i>	160
c) Jacques Le Goff, <i>Kultura średniowiecznej Europy</i>	162
d) Walter Scott, <i>Ivanhoe</i>	165
e) Wacław Berent, <i>Żywe kamienie</i>	166
f) Zbigniew Herbert, <i>Obrońca Templariuszy</i>	168
g) Dante Alighieri, <i>Boska komedia</i>	170
Słynne myśli św. Bernarda	174
ŚW. FRANCISZEK Z ASYŻU – BÓG JEST RADOŚCIĄ ..	178
O św. Franciszku: G. K. Chesterton, <i>Św. Franciszek z Asyżu</i> ..	182
Teksty źródłowe:	
a) Św. Franciszek, <i>Upomnienia</i>	183
b) Św. Franciszek, <i>Pierwsza reguła</i>	183
c) Św. Franciszek, <i>Pieśń słoneczna</i>	184
d) Św. Klara, <i>List czwarty</i>	185
Kontynuacje i nawiązania:	
a) Leopold Staff, <i>Przedśpiew</i>	186
b) Leopold Staff, <i>Biedaczyno asyjski!</i>	187
c) Jan Twardowski, <i>Do św. Franciszka</i>	187
d) Jan Lechoń, <i>Fioretti</i>	188
e) Beata Obertyńska, <i>Biedaczyna</i>	188
f) Beata Obertyńska, <i>Przed kazaniem</i>	189
g) Tadeusz Miciński, <i>Stygmaty św. Franciszka</i>	190
h) Ewa Szelburg-Zarembina, <i>Zakochany w miłości</i>	191
i) Zofia Kossak, <i>Bez oręża</i>	194
Słynne myśli św. Franciszka	195

MISTYCYZM ŚW. BONAWENTURY	198
O św. Bonawenturze: Władysław Tatarkiewicz, <i>Historia filozofii</i>	201
Teksty źródłowe: Św. Bonawentura, <i>Trzy drogi albo inaczej ogień miłości</i>	202
Kontynuacje i nawiązania: Sigrid Undset, <i>Krystyna córka Lavransa</i>	204
Słynne myśli św. Bonawentury	204
POGLĄDY ŚW. TOMASZA Z AKWINU	206
O św. Tomaszu: G. K. Chesterton, <i>Św. Tomasz z Akwinu</i>	212
Teksty źródłowe:	
a) Tomasz z Akwinu, <i>Aniołowie</i>	216
Kontynuacje i nawiązania:	
a) Hanna Malewska, <i>Kamienie wołać będą</i>	218
b) Umberto Eco, <i>Imię róży</i>	220
c) Daniel J. Boorstin, <i>Radości pielgrzymowania</i>	222
Słynne myśli św. Tomasza	223
DUNS SZKOT – MIĘDZY AUGUSTYNIZMEM A TOMIZMEM	226
O Dunsie Szkocie: Diané Collinsom, <i>Pięćdziesięciu wielkich filozofów</i>	228
Teksty źródłowe: Jan Duns Szkot, <i>Ordinatio</i>	230
Kontynuacje i nawiązania: Pierre Chaunu, <i>Czas reform</i>	231
MISTYCYZM MISTRZA ECKHARTA	234
O Eckharcie: Pierre Chaunu, <i>Czas reform</i>	235
Teksty źródłowe:	
a) Mistrz Eckhart, <i>Myśli i rozważania</i>	236
b) Mistrz Eckhart, <i>Traktaty</i>	240
Słynne myśli Eckharta	240
OCKHAM – TWÓRCA TEORII UNIWERSALIÓW	242
O Ockhamie: Pierre Chaunu, <i>Czas reform</i>	244
Teksty źródłowe:	
a) William Ockham, <i>Wykład ośmiu ksiąg „Fizyki” Arystotelesa</i>	246
b) William Ockham, <i>Suma logiczna</i>	247
Kontynuacje i nawiązania:	
a) Mariateresa Fumagalli, <i>Intelektualista</i>	249

b) Georges Minois, <i>Wilhelm Ockham i krytyka poznania naukowego</i>	250
Słynne myśli Ockhama	252
TERMINY I POJĘCIA	253